

SAMMEN OM VERDENS BEDSTE ARBEJDSMILJØ

Sammen om verdens bedste arbejdsmiljø

© Dansk Arbejdsgiverforening

Foto: colourbox.dk

August 2024

SAMMEN OM VERDENS BEDSTE ARBEJDSMILJØ

Et godt arbejdsmiljø er arbejdsgivernes ansvar. Realiteten er, at det kræver en fælles indsats fra flere fronter, hvis vi i Danmark ikke bare skal have et arbejdsmiljø i verdensklasse, men verdens bedste arbejdsmiljø.

Det vil kræve at arbejdsmiljøreglerne skal være baseret på forskning, at rammerne for kontrol med virksomhederne ændres, så ressourcerne bruges bedst, at brancherne selv bidrager med de gode løsninger, og at arbejdsgivere, ledere og medarbejdere løfter i flok.

Klar kommunikation i øjenhøjde og stærkere kompetencer

Der bliver brugt mange ressourcer på tilsyn på virksomheder med orden i arbejdsmiljøet. De ressourcer kan udnyttes langt bedre, hvis de allokeres hen, til de virksomheder, der ikke kan eller vil skabe et ordentligt arbejdsmiljø. Samtidig får hverken virksomhederne eller Arbejdstilsynet altid det rette udbytte ud af tilsynene. Det skyldes dels, at tilsynene oftest er uanmeldte, og dels at Arbejdstilsynets kommunikation kan være svær at forstå for en hel almindelig virksomhed.

Derfor skal vi have skabt et endnu bedre samarbejde mellem Arbejdstilsynet, virksomhederne og branchefællesskaberne for arbejdsmiljø (BFA'erne), så kommunikationen og planlægningen bliver bedre, og bureaukratiet mindre til gavn for arbejdsmiljøet.

I dag er de tilsynsførendes uddannelse relativ kort og deres efteruddannelse sporadisk og uden en klar plan for kompetenceudvikling. Der er derfor behov for at styrke uddannelsen af de tilsynsførende, herunder særligt indenfor virksomhedernes retssikkerhed, arbejdsmiljøfaglighed og branchekendskab, så de tilsynsførendes viden og kompetencer i højere grad matcher den faglighed og teknologi, der er i hastig udvikling ude på virksomhederne.

Det vil sikre en mere ensartet og faglig kompetent håndhævelse af reglerne, og samtidig danne et bedre grundlag for dialog i øjenhøjde mellem virksomhederne og de tilsynsførende.

Behovet for et kvalitetsløft af Arbejdstilsynet er også påpeget af EU-Kommissionen. De fokuserer på, at der bl.a. er udfordringer med manglende systematik i uddannelsen af de danske tilsynsførende.

Fælles ansvar og tættere samspil med bedre viden

Medarbejderne skal også mere i spil. Mange medarbejdere har i dag en langt større selvstændighed i arbejdet end tidligere samt en større viden om arbejdets udførelse end deres arbejdsgiver eller leder. Den viden er vigtig for det gode arbejdsmiljø, men viden medfører også ansvar.

Derfor er der brug for, at vi får sat fokus på de pligter og det ansvar, som også medarbejderne

har efter arbejdsmiljøloven – for det bliver alt for tit glemt, at medarbejdernes medvirken er helt afgørende for et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

Samtidig er det nødvendigt med et tættere samspil mellem alle aktører på arbejdsmiljøområdet. De gode arbejdsmiljøløsninger findes i brancherne, og der gemmer sig et potentiale i at få udbredt de praktiske erfaringer og at få udnyttet de branchemæssige arbejdsmiljøeksperter.

Der er også brug for en mere helhedsorienteret arbejdsmiljøforskning. Mange danskere oplever

smarter i kroppen og mental mistrivsel. Men det skyldes i de fleste tilfælde en kombination af forhold i arbejdet og den enkeltes levemåde. Forskning i arbejdsmiljø og folkesundhed skal derfor i langt højere grad tænkes sammen, så der kommer et helhedsorienteret blik, og forskningen kan pege på de rette løsninger til de rette problemer.

Danmark skal være verdensmester i arbejdsmiljø. Derfor kommer DA nu med 10 forslag til, hvordan vi sammen kan komme et skridt nærmere verdens bedste arbejdsmiljø.

1. Der skal oprettes et virksomhedspanel for Arbejdstilsynets myndighedsindsats

Der skal etableres et virksomhedspanel for Arbejdstilsynets myndighedsindsats, som løbende skal give feedback til Arbejdstilsynet om dets tilsynsmetoder. Samtidig skal panelet fungere som sparringspartner i forhold til den generelle kommunikation med virksomhederne, herunder fx bidrage med input til Arbejdstilsynets brugerundersøgelse. Virksomhedspanelet skal også bidrage med forslag til de tilsynsførendes uddannelse. Desuden skal en repræsentant for de arbejdsmedicinske klinikker og NFA indgå som faglig tilforordnet.

2. BFA'erne skal bidrage til kompetenceudviklingen af tilsynsførende

BFA'erne skal forpligte sig til at bidrage med vejledninger, materialer og værktøjer, der kan benyttes i kompetenceudviklingen af de tilsynsførende. Det gælder ikke mindst inden for udvalgte områder, hvor tilsynet i særlig grad forudsætter et dybere branchekendskab til fx tekniske løsninger. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslag 7.

3. Tilsynsførende skal være parat til tilsyn

Det skal fremadrettet sikres, at de tilsynsførende har mindst 6 måneders uddannelse i Arbejdstilsynet, inden de må føre tilsyn og træffe afgørelser på egen hånd. Samtidig skal uddannelses afsluttes med en ”stoptest”, så det sikres, at de tilsynsførende er parate til at føre tilsyn. Endeligt skal det sikres, at de tilsynsførende har mindst 12 måneders kompetenceudvikling, inden de må træffe afgørelse i sager om arbejdsmiljøforhold, der forudsætter et særligt branchekendskab eller fagkundskab, fx om komplekse produktionsprocesser og ny teknologi.

4. De tilsynsførendes uddannelsesprogram skal styrkes

Arbejdstilsynet skal udarbejde et program, der sikrer løbende efteruddannelse af de tilsynsførende. Samtidig skal branchekendskab, virksomhedernes retssikkerhed, forvaltningsret og god myndighedsadfærd være højere prioriterede emner i uddannelsen af nye tilsynsførende. Derudover skal Arbejdstilsynet i højere grad end i dag benytte specialuddannede tilsynsførende ved tilsyn med arbejdsmiljøforhold, der forudsætter et særligt branchekendskab eller fagkundskab, så der er den rette faglighed til stede under tilsynene.

5. Alle tilsyn skal anmeldes til virksomheden

Uanmeldte tilsyn er indgribende for virksomhederne, og de har kun sin berettigelse, hvis det kan forventes, at en virksomhed vil fjerne eller skjule forhold, som er i strid med reglerne. Derfor skal alle tilsyn – med undtagelse af konkrete tilfælde som fx undersøgelse af akutte ulykker – anmeldes 14 dage i forvejen, så virksomheden har mulighed for at sikre, at de rette personer er til stede ved tilsynet. Samtidig skal myndighederne koordinere deres tilsyn så vidt muligt, ligesom tilsyn gennemføres uden fysisk fremmøde fra myndigheden, når de nødvendige oplysninger kan indhentes på telefon, mail eller via videomøde. Derved kan tilsynet opnå sit formål uden at forstyrre virksomhedens drift unødigt og samtidig udnytte sine ressourcer mere effektivt.

6. Arbejdstilsynet skal udarbejde en vejledning om medarbejderes ansvar

I dag skabes et godt arbejdsmiljø i fællesskab af arbejdsgivere, ledere og medarbejdere, hvor der tages ansvar for at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Men der er brug for, at flere medarbejdere bliver mere opmærksomme på deres ansvar for arbejdsmiljøet, samt at Arbejdstilsynet har et større fokus på medarbejdernes rolle og ansvar. Derfor skal Arbejdstilsynet udarbejde en vejledning om medarbejdernes gældende pligter og ansvar.

7. Arbejdstilsynet og BFA skal stå tættere sammen om de gode arbejdsmiljøløsninger

Virksomheder skal kunne regne med, at de arbejdsmiljøløsninger som de fem branchespecifikke BFA'er anbefaler i sine vejledninger – og som Arbejdstilsynet har nikked til – også i praksis anerkendes af Arbejdstilsynet, når de er på tilsyn. Derfor skal branchevejledningerne også indgå i de tilsynsførendes pensum. Omvendt skal der stilles krav til, at BFA'erne sikrer opdaterede vejledninger. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslag 2.

8. Arbejdstilsynet og BFA skal i fælles dialog med virksomhederne

Der er brug et langt tættere samarbejde mellem BFA'erne og Arbejdstilsynet. Derfor skal BFA'erne og Arbejdstilsynet sammen afholde arrangementer om relevante arbejdsmiljøtemaer for virksomhederne i de forskellige brancher, hvor der kan være drøftelser om udfordringer, nye regler og praksis.

9. Nye arbejdsmiljøregler skal have dokumenteret effekt

Vi skal kun have regler, der virker – og det vil sige regler, der giver et bedre arbejdsmiljø. Derfor skal forslag til nye arbejdsmiljøregler effektvurderes og derpå evalueres, så det sikres, at alle nye regler på arbejdsmiljøområdet har en dokumenteret effekt på arbejdsmiljøet. Nye regler skal vedtages med klausul, hvor de ophæves, hvis evalueringen ikke viser en relevant effekt på arbejdsmiljøet.

10. Ny forskningsstrategi for arbejdsmiljø, der tager højde for danskernes sundhed

Forskning i arbejdsmiljø og i danskernes sundhed skal i langt højere grad tænkes sammen, så der findes de rette løsninger til de rette problemer. Forskningen skal i flere tilfælde end i dag tage højde for de komplekse sammenhænge mellem forhold i arbejdet og forhold som skyldes f.eks. aldring, sundhed eller livsstil. Det kræver en ny samlet national strategi for arbejdsmiljøforskning, der understøtter relevant tværfagligt samarbejde om arbejdsmiljø og sundhed. Strategien skal særligt have fokus på omsætning af forskningsresultater til handlinger på arbejdspladserne og hos andre relevante sundhedsaktører.

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Vester Voldgade 113

1552 København V

Tlf. 33 38 90 00

da@da.dk

da.dk